

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

B. OBLAST VZDĚLÁVÁNÍ

MEDIÁLNÍ A KOMUNIKAČNÍ STUDIA

I. Rozsah a struktura vzdělávací činnosti v oblasti vzdělávání Mediální a komunikační studia

Filozofická fakulta (FF) realizuje v rámci UP tuto oblast vzdělávání sama prostřednictvím své Katedry mediálních a kulturních studií a žurnalistiky (KMKSŽ). V rámci dané oblasti zajišťuje vzdělávání ve všech třech stupních studia, bakalářském studijním programu *Žurnalistika*, navazujících magisterských studijních programech *Mediální studia* a *Kulturní studia* a v doktorském studijním programu *Mediální a kulturní studia*.

Studijní programy bakalářského a magisterského studia je možno studovat jak jednooborově, tak i dvouoborově. Většina studentů v rámci dvouoborového studia kombinuje obory s dalšími obory vyučovanými zejména na FF UP, dále pak také na Přírodovědecké fakultě (PřF), Pedagogické fakultě (PdF), Cyrilometodějské teologické fakultě (CMTF) a Fakultě tělesné kultury (FTK). V případě mezifakultního studia jsou předměty uvedené oblasti vzdělávání realizovány výhradně na KMKSŽ.

V rámci realizace všech tří stupňů studia je velký důraz kladen nejen na získání znalostí odpovídající danému stupni studia, ale i osvojení si kompetencí, které zvyšují možnosti uplatnění absolventů jednotlivých programů. V bakalářském stupni jde o úzké propojení s praxí, v případě magisterského a doktorského stupně pak silný důraz na osvojení si metodologických/analytických kompetencí. Tento aspekt, který konsekventně zvyšuje možnosti uplatnění absolventů jednotlivých programů, je do značné míry výsledkem důrazu na integraci širokého spektra výzkumných aktivit zaměstnanců pracoviště do realizace studijních programů.

Bakalářské studijní programy

Studijní program *Žurnalistika* fakulta realizuje pod stejným názvem od roku 1993 a je akreditován v rámci studijního programu *Mediální a komunikační studia*. Zpočátku byl obor realizován pouze v kombinované formě studia a byl orientován na cílené doplňování vysokoškolského vzdělání u mediálních praktiků. Od roku 1999 bylo zahájeno prezenční souvislé magisterské pětileté studium, a to pouze ve variantě dvouoborového studia. V roce 2006 došlo k zásadní redefinici strukturace studia a přeorientování se primárně na prezenční formu studia. Od té doby je možné obor *Žurnalistiku* studovat v jedno i dvouoborové formě, a to již pouze prezenčně. Ze strany uchazečů představuje tento obor jeden z nejvíce žádaných studijních programů na fakultě. Vzhledem ke specifické povaze daného programu je kladen velký důraz na propojení teoretického vědění s osvojováním si praktických kompetencí a dovedností

(jak v rámci workshopů, tak v rámci studentských praxí), což umožňuje studentům získat kvalitní vzdělání v natolik dynamicky se měnící oblasti, jakou je provoz současných mediálních institucí. Právě díky kombinaci kvalitního teoretického vědění extendovaného širokým spektrem aktuálně vyžadovaných kompetencí a dovedností absolventi velmi snadno nacházejí uplatnění na trhu práce, stejně jako v dalších stupních studia.

Navazující magisterské studijní programy

V rámci restrukturalizace studijní nabídky došlo k systémovému rozlišení jednotlivých stupňů studia a vedle prakticistně orientovaného bakalářského programu *Žurnalistika* byl v roce 2007 otevřen navazující jednooborový teoreticko-analytický magisterský studijní program *Mediální studia*, od roku 2009 je realizován i v dvouoborové variantě, která je volně kombinovatelná v rámci celé UP. *Mediální studia* patří mezi obory s nejvyššími počty uchazečů o magisterský stupeň studia na FF.

V roce 2009 byla nabídka navazujícího magisterského studia rozšířena o studijní program *Kulturální studia*, realizovaný v jedno i dvouoborové variantě a v roce 2010 o studijní program *Komunikační studia*, realizovaného pouze v dvouoborové formě. Relativně kratší doba realizace zmíněných magisterských programů je konsekvencí dvou skutečností. (1) Jde o poměrně mladé programy *per se*, s čímž souvisí i (2) relativně komplikovaná situace v oblasti personálního zabezpečení (zejména v podobě velmi nízkého počtu habilitovaných/jmenovaných odborníků). Současně jde o obory relativně unikátní – magisterský program *Mediální studia* je kromě UP realizován na třech dalších univerzitních pracovištích (Univerzita Karlova, Masarykova Univerzita a Metropolitní univerzita Praha). *Kulturální studia* jsou pak na UP realizovány jako na jediné VŠ v ČR, přičemž UP jej akreditovala jako první ze zemí Visegrádu.

Doktorské studijní programy

Doktorský studijní program *Mediální a kulturní studia* byl otevřen v roce 2014 a první zapsaní studenti jsou aktuálně v předposledním řádném ročníku studia.

Profil absolventa

Profily absolventů jsou ve všech stupních studia i studijních programech v souladu s nařízením vlády č. 275/2016 Sb. a studijní programy aktuálně realizovaných programů vedou k naplnění profilu absolventa. Absolventi jsou obeznámeni s teoretickou i praktickou náplní této oblasti vzdělávání.

Pokrytí základních tematických okruhů příslušejících k oblasti vzdělávání *Mediální a komunikační studia*

Z definovaných tematických okruhů, náležících do této oblasti vzdělávání dle nařízení vlády č. 275/2016 Sb., jsou pokryty všechny tematické okruhy, které jsou systematicky rozvíjeny v různé intenzitě na různých stupních studia. Pokrytí tematických okruhů dle typu studijního programu je uvedeno v následující tabulce.

Pokrytí základních tematických okruhů dle typu studijního programu	
tematický okruh	typ programu
Dějiny médií a komunikace	Bc., Mgr., Ph.D.
Teorie médií a komunikace	Bc., Mgr., Ph.D.
Teorie mediální kultury	Mgr., Ph.D.
Filozofie médií a kultury	Mgr., Ph.D.
Sémiotika médií	Mgr., Ph.D.
Metody a techniky výzkumu médií a publika	Bc., Mgr., Ph.D.
Mediální systémy, legislativy a politiky	Bc., Mgr., Ph.D.
Mediální výchova	Mgr., Ph.D.
Tvorba a distribuce mediálních obsahů	Bc., Mgr.
Nová média	Bc., Mgr., Ph.D.

Bakalářské studijní programy pokrývají 60 % tematických okruhů, navazující magisterské programy pokrývají 100 % tematických okruhů a doktorské studijní programy pokrývají 90 % tematických okruhů.

Záměry do budoucna

Oblast mediální komunikace/kultury představuje stále významnější součást společenských determinant (role sociálních médií a společenské procesy, fenomén fake news apod.), úkolem v rámci této oblasti vzdělávání tedy bude ještě intenzivnější kontinuální reflexe současného stavu bádání v oboru a schopnost aktuálního reagování na proměny oboru/studijních programů v národním i mezinárodním měřítku.

S ohledem na globální stav zajišťovaných oborů, bude usilováno o prohlubování integrace jednotlivých (sub)oborů – rámcově definovaných jako mediální studia/kulturální studia/komunikační studia/žurnalistická studia – v návaznosti jednak na proměny soudobé mediální komunikace/kultury, ale především na celosvětovou proměnu daných studijních programů; tato integrace bude realizována silnějším akcentem na možnosti profilace během magisterského studia v návaznosti na sdílený společný základ, s cílem posílení specializace absolventů.

Rovněž v oblasti výuky bude usilováno o další rozvoj silných stránek pracoviště (dané badatelskými aktivitami členů katedry především v oblastech analýzy televizního zpravodajství, mediální reprezentace menšin, dějin exilových médií, dějin československého komiksu, teorie a výzkumu neverbální komunikace, dějin a teorie mediální výchovy) a tyto budou více integrovány do výuky v rámci příslušných studijních programů.

S ohledem na zaměření bakalářského studia je klíčové dále rozvíjet intenzivní napojení na praxi. Jedině tak je možné operativně reflektovat proměny mediálního prostředí a minimalizovat nutně zpoždění výukového procesu za praxí. Kromě rozvoje stávající spolupráce s předními mediálními subjekty jak regionálními, tak celostátními bude usilováno o navázání další partnerské kooperace zejména s novými on-line mediálními projekty, které jsou odpovědí na dynamický rozvoj informačních technologií, jež nově definuje mediální praxi. Aktuálně je vyvíjena snaha zejména o posílení výuky v oblasti datové žurnalistiky a nových médií obecně. V návaznosti na to pak bude v rámci magisterského stupně studia usilováno o důraznější reflexi těchto procesů a s tím souvisejících oblastí mediální gramotnosti/výchovy/socializace, na jejíž klíčovou roli v současné společnosti je poukazováno řadou institucí. Zároveň se již nyní soustředí pozornost na rozvoj reflexe různých aspektů současného dramaticky se proměňujícího mediálního prostředí, počítaje v to zejména proměny mediálních rutin (přípravovaná specializace *Journalism Studies/Žurnalistická studia*).

Dlouhodobě silný akcent na výuku různých typů analýz mediálních obsahů a procesů bude dále prohlubován a bude vyvíjena snaha o další rozvoj spolupráce s předními analytickými firmami i našimi absolventy, kteří se již v daných oblastech praxe uplatnili (Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, MediaTenor atd.), a jejich systematictější zapojování do výuky. Chceme dále rozvíjet spolupráci s praxí rozšířením nabídky povinně volitelných předmětů posilujících účast studentů na analytické činnosti – v návaznosti na dobrou dosavadní spolupráci.

Doktorský studijní program *Mediální a kulturní studia* je realizován od roku 2014, i nadále bude usilováno o jeho další rozvoj, zejména o zkvalitnění publikačních aktivit doktorandů a jejich postupné zapojování do mezinárodních projektů.

Hlavními výzvami pro nejbližší budoucnost je posílení pozice programu *Mediální studia* v rámci ČR a dále zejména prohloubení internacionalizace pracoviště (včetně konkrétní kooperace se zahraničními akademickými pracovišti), prezentace vědeckých výstupů na mezinárodních fórech a publikace v zahraničních časopisech a monografiích.

V rámci FF UP katedra spolupracuje s katedrami historie, filozofie, sociologie, andragogiky a kulturní antropologie, romanistiky atd. V rámci UP spolupracuje dlouhodobě na výuce s pracovníky kateder geografie a katedrou rozvojových studií Přírodovědecké fakulty a s jednotlivých pracovišť Právnické fakulty.

Dále bude snaha o rozvoj stávající spolupráce s Akademií věd ČR, především s Ústavem pro českou literaturu (podpora další činnosti společného badatelského centra) a Ústavem pro soudobé dějiny, a to včetně zapojování do výuky, vedení doktorandů apod.

Za slabší stránku zabezpečení jednotlivých disciplín studijních programů je považován nízký podíl pracovníků s vědecko-pedagogickou hodností docent a profesor, který je v rámci této oblasti vzdělávání celorepublikovým, historicky daným problémem. Bude tedy snaha o zvýšení počtu pracovníků s tituly doc./prof. v oborech blízkých, odpovídajícím jednotlivým (sub)disciplínám, které do zajišťované oblasti vzdělávání spadají.

II. Zajištění podmínek pro uskutečňování vzdělávací činnosti v oblasti vzdělávání *Mediální a komunikační studia*

Tvůrčí činnost

Badatelské aktivity probíhají v několika hlavních/klíčových oblastech: teorie a analýza televizního zpravodajství jakožto privilegovaného diskursu, specifika metodologie výzkumu médií, reprezentace minorit v mediálních obsazích, teorie a analýza jazyka zpravodajských sdělení, dějiny exilových médií coby paralelního komunikačního systému a alternativní veřejné sféry, filosofie médií, psychologie a sémiotika mediální komunikace a mediální kultury, dějiny československého komiksu, teorie a výzkum neverbální komunikace, dějiny a teorie mediální výchovy.

Tyto badatelské aktivity jsou realizovány v rámci grantové činnosti a jejich výstupy jsou obvykle odborné monografie (a to vydávané jak v prestižních domácích či zahraničních nakladatelstvích, tak ve speciální ediční řadě *Kultura–Média–Komunikace*), případně časopisecké studie, jako např.:

- Hubík, S. 2013. Média a rychlost: Dromoskopická dromologie dromosférické dromokracie. Olomouc: Univerzita Palackého. 180 stran. ISBN 978-80-244-4313-3.
- Jílek, V. – Bednaříková, B. a kol. 2015. Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství. Olomouc: Univerzita Palackého. 233 s. ISBN 978-80-244-4896-1.
- Jílek, V. – Bednaříková, B. a kol. 2016. Jazyk moderátorů Událostí, hlavního zpravodajského pořadu České televize. Olomouc: Univerzita Palackého. 256 s. ISBN 978-80-244-5125-1.
- Jílek, V. – Bednaříková, B. a kol. 2017. Language means breaking the norm of media news. Saarbrücken: Scholar´s Press. 125 s. ISBN 978-3-659-84610-6.
- Kořínek, Pavel – Foret, Martin – Jareš, Michal. 2015. V panelech a bublinách. Kapitoly z teorie komiksu. Praha: Nakladatelství Akropolis. 456 stran. ISBN 978-80-7470-113-9.
- Lapčík, Marek. Televizní zpravodajství jako paradox I. Televizní zpravodajství jako komplexní komunikát. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2012. ISBN 978-80-244-3326-4. 333 s.
- Lapčík, Marek. Televizní zpravodajství jako paradox II. Obraz a text mezi simulací vztahu a souhrou svévole. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2014. ISBN 978-80-244-4133-7. 480 s.
- Lapčík, Marek. Televizní zpravodajství jako paradox III. Obraz a text - dva příběhy v jedné naraci. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2016. ISBN 978-80-87895-88-7. 260 s.
- Orság, P. 2015. Alternativní veřejné sféry během komunistického panství v Československu: paralelní prostor pro zavržené a vyloučené. *Historica Olomucensia*. Sborník prací historických, roč. XXXVIII, č. 49 – 2015, s. 183-204. ISSN 1803-9561.
- Orság, P. 2015. Mezi realitou, propagandou a mýty. Vydavatelské aktivity československých exulantů na Západě v letech 1968–1989. *Český časopis historický*, roč. 113, č. 1/2015, s. 97-144. ISSN 0862-6111.

- Orság, P. 2016. Mezi realitou, propagandou a mýty. Československá exilová média v západní Evropě v letech 1968–1989. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. 364 s., ISBN 978-80-7422-427-0.
- Prokůpek, Tomáš – Foret, Martin. 2016. Před komiksem. Formování domácího obrázkového seriálu ve 2. polovině XIX. století. Praha: Nakladatelství Akropolis. 368 stran, ISBN 978-80-7470-145-0.
- Prokůpek, Tomáš – Kořínek, Pavel – Foret, Martin – Jareš, Michal. 2014. Dějiny československého komiksu 20. století. Praha: Nakladatelství Akropolis. 1088 stran. ISBN 978-80-7470-061-3.
- Sedláková, Renáta. 2014. Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada. 549 s. ISBN 978-80-247-3568-9.
- Sedláková, Renáta. 2017. „Socially Insensitive Messages, Stereotypes and the Disadvantaged Others in the Czech Advertising.“ Pp. 114-129. In Communication Today. ISSN: 1338-130X
- Sloboda, Zdeněk. 2013. Mediální výchova v rodině. Olomouc: Univerzita Palackého. 248 stran. ISBN 978-80-244-4496-3.
- Valček, P. 2012. Slovník teorie médií. LIC Bratislava. 352 s. ISBN 978-80-8119-042-1.
- Valček, P. 2014. Estetika informace. Peirceho fanerón a kognitivní dynamika médií. Olomouc: Univerzita Palackého. 180 s. ISBN 978-80-244-4495-6.
- Valček, P. 2017. Kvantová sémiotika. Pictus Mediana. Bratislava – Olomouc. 130 s.

Vědecko-akademičtí pracovníci působící v této oblasti vzdělávání se aktivně a úspěšně účastní grantových soutěží, v jejichž rámci pak vznikají téměř všechny výsledky tvůrčí činnosti (jak ze zdrojů mimo UP, tak získáváním prostředků ve vnitřních grantových soutěžích). Tvůrčí oblast spočívá především ve vědeckém výzkumu, v propojování výzkumu s výukou a praxí, v organizování vědeckých, doktorandských a studentských konferencí, workshopů, debat, atd.

Na univerzitní půdě je či byla řešena řada projektů financovaná z univerzitního specifického výzkumu (se zapojením doktorandů a studentů navazujícího studia), univerzitního zdroje pro podporu inovace výuky Fond rozvoje Univerzity Palackého a fakultního Fondu pro podporu vědecké činnosti. Příklad vnitrouniverzitních projektů:

- Obraz romské populace v aktuálním diskurzu televizního zpravodajství;
- Paralelní komunikační systémy v období tzv. normalizace;
- Proměny reklamní komunikace ve formě obrázkové seriálu v domácích printových médiích ve 20. století;
- Televizní zpravodajství jako paradox III.;
- Teorie a analýza proměn mediální komunikace: žánry – kódy – média;
- Teorie a výzkum neverbální komunikace;
- Zpravodajství na pomezí informační anomie a hledání (nového) privilegovaného textu.

Mezi výzkumné aktivity členů pracoviště lze zařadit také vypracovávání analýz pro významné veřejné instituce jako například soubor analýz pro Radu Českého rozhlasu:

- Sedláková, Renáta - Lapčík, Marek - Burešová, Zdenka. Analýza mediální reprezentace tématu emigrační vlny z islámských zemí do Evropy a reakcí české politiky a společnosti na tuto emigrační vlnu. Souhrnná výzkumná zpráva. Objednatel: Rada Českého rozhlasu. 2016. 164 s.;
- Sedláková, Renáta - Lapčík, Marek - Burešová, Zdenka. Analýza mediální reprezentace amerických prezidentských voleb roku 2016 ve vybraných pořadech Českého rozhlasu. Souhrnná výzkumná zpráva. Objednatel: Rada Českého rozhlasu. 2017. 72 s.

Výsledky badatelských aktivit jsou prezentovány a diskutovány na oborových konferencích a seminářích pořádaných katedrou (viz např. série konferencí *Kultura – Média – Komunikace I. – IV.* pořádaná postupně od roku 2009 – zatím poslední v roce 2016, dále výroční konference *Česká média v roce 2016*, dále specializované konference zaměřené na dílčí subdisciplíny jako *Studia komiksu: možnosti a perspektivy*, *Český komiks a vizuální kultura 60. – 80. let 20. století* aj.). Ve spolupráci s Ostravskou univerzitou v Ostravě a Českou televizí byla v roce 2011 uspořádána mezinárodní konference *Veřejnoprávní média v novém desetiletí – čas na privatizaci?*

Záměry do budoucna

V rámci dalšího směřování je počítáno především s dalším rozvíjením výše uvedených oblastí, ve kterých pracoviště již prokázalo svou erudici a které nabízejí ještě další výzkumné problémy k řešení.

Pracoviště bude i nadále usilovat o rozvoj a prohlubování stávajících badatelských aktivit, a to zejména ve výše zmíněných oblastech, zejména analýza televizního zpravodajství, mediální reprezentace, dějiny exilových médií, dějiny československého komiksu, teorie a výzkum neverbální komunikace, dějiny a teorie mediální výchovy.

Hlavními výzvami pro nejbližší budoucnost je posílení pozice oboru *Mediální studia* v rámci ČR a dále zejména posilování internacionalizace pracoviště (včetně zapojování se do mezinárodních výzkumných projektů), prezentace vědeckých výstupů na mezinárodních fórech a publikace v zahraničních časopisech a monografiích. V současné době již probíhá či byla zahájena příprava publikací ve spolupráci s Università Ca' Foscari Venezia, dále ve spolupráci s Bryant University a University of Washington či ve spolupráci s Magyar Művészeti Akadémia, Budapest atd.

Uskutečňovanou tvůrčí činností jsou dle Frascati manuálu plně pokryty následující vědní disciplíny související s oblastí vzdělávání *Mediální a komunikační studia*:

Pokryté vědní disciplíny			
Č.	DETAILED FORD	WOS Category	RIV (dominující vazba)
5.8 Media and communications			
5801	Journalism		AJ - Písemnictví, mas-media, audiovize
5802	Media and socio-cultural communication		
6.3 Philosophy, Ethics and Religion			
6301	Philosophy, History and Philosophy of science and technology	HISTORY & PHILOSOPHY OF SCIENCE	AA - Filosofie a náboženství
		PHILOSOPHY	
		HISTORY OF SOCIAL SCIENCES	
6.5 Other Humanities and the Arts			
6500		HUMANITIES, MULTIDISCIPLINARY	

Nejvýznamnější aktivity v tvůrčí činnosti

Přehled řešených grantů a projektů			
Řešitel / Spoluřešitel	Názvy grantů a projektů získaných pro vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí činnost v příslušné oblasti vzdělávání	Zdroj	Období
PhDr. Petr Orság, Ph. D.	Česká exilová periodika v západní Evropě v letech 1969–1989 jako součást alternativní veřejné sféry.	GA ČR	2014–2016
Mgr. Martin Foret, Ph.D.	Hranice komiksu: konstituování českého obrázkového seriálu a dalších literárně-výtvarných (narativních) forem v domácích tiskovinách 19. století	GA ČR	2014–2015
Přehled řešených projektů a dalších aktivit v rámci spolupráce s praxí			
Pracoviště praxe	Název či popis projektu uskutečňovaného ve spolupráci s praxí	Období	
Media Tenor	Media Tenor Internship Programme (program stáží studentů mediálních studií v přední domácí společnosti zaměřující se analýzy médií)	od 2012 dosud	
Český rozhlas	Soubor analýz pro Radu ČRo – konkrétněji viz výše bod 2)	od 2016 dosud	
Česká televize, Kulturní týdeník A2	Inovace oborů Kulturní a Mediální studia s ohledem na zvýšení flexibility absolventů a jejich zaměstnatelnost v době nových ICT a rozvoj multikulturní vzdělanostní společnosti (projekt ESF) – stáže studentů v partnerských mediálních institucích.	2010 – 2013	
Přehled zapojení do zahraničních a mezinárodních odborných organizací			
ACLA – American Comparative Literature Association – individuální členství			
ASEEES – The Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies – individuální členství			
Association for Cultural Studies – individuální členství			

Badatelské aktivity jsou shledávány (ohlasy, recenze, ocenění) jako významné především v národním kontextu, což je dáno dominujícím zaměřením na analýzu konkrétních jevů spjatých s českým sociokulturním prostředím (např. zpravodajské relace, exilová žurnalistika, proměny žánru komiksu, implementace mediální výchovy apod.), které jsou v tomto ohledu specifické. V posledních letech se však zvyšuje zájem o výsledky těchto badatelských aktivit v mezinárodních souvislostech (viz např. aktivní účast členů katedry na celosvětových konferencích *The American Comparative Literature Association's 2017* v Utrechtu, Nizozemí či *The Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies 2017* v Chicagu, USA). Díky těmto aktivitám a kontaktům již byly zahájeny práce na společných mezinárodních publikacích.

Do stejné oblasti lze zařadit i katedrou organizované zvané přednášky renomovaných zahraničních oborových autorit na FF UP, jako byli např. teoretik médií Denis

McQuail či kulturní historik Peter Burke aj. Jmenovat lze také pozitivní hodnocení zahraničních hodnotitelů u realizovaných projektů GA ČR, stejně jako např. zařazení některých publikací do výuky na zahraničních pracovištích.

Úzké sepětí s praxí v bakalářském oboru Žurnalistika umožňuje spolupracovat s mediálními institucemi. Vysoce nadstandardní vztahy katedra dlouhodobě udržuje zejména s veřejnoprávními institucemi (Česká televize, Český rozhlas, Česká tisková kancelář). V současné době vzniká za přímé spolupráce katedry a Českého rozhlasu elévské pracoviště, podobně se rozvíjí spolupráce s Českou televizí.

Kromě toho se rozvíjí i mezinárodní spolupráce zaměřená na praktickou žurnalistiku – v letošním roce např. cyklus seminářů uspořádaných ve spolupráci s americkou organizací Transitions a podporou US Embassy.

Významné publikace posledních let

- Hubík, S. 2013. Média a rychlost: Dromoskopická dromologie dromosférické dromokracie. Olomouc: Univerzita Palackého. 180 stran. ISBN 978-80-244-4313-3.
- Lapčík, M. 2012 / 2014 / 2016. Televizní zpravodajství jako paradox I. – III. (Olomouc: Univerzita Palackého. 333 s. / 480 s. / 260 s. ISBN 978-80-244-3326-4 / 978-80-244-4133-7 / 978-80-87895-88-7).
- Orság, P. 2016. Mezi realitou, propagandou a mýty. Československá exilová média v západní Evropě v letech 1968–1989. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. 364 s., ISBN 978-80-7422-427-0.
- Prokůpek, Tomáš – Kořínek, Pavel – Foret, Martin – Jareš, Michal. 2014. Dějiny československého komiksu 20. století. Praha: Nakladatelství Akropolis. 1088 stran. ISBN 978-80-7470-061-3.
- Sedláková, Renáta. 2014. Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada. 549 s. ISBN 978-80-247-3568-9.
- Sloboda, Zdeněk. 2013. Mediální výchova v rodině. Olomouc: Univerzita Palackého. 248 stran. ISBN 978-80-244-4496-3.
- Valček, P. 2012. Slovník teórie médií. LIC Bratislava. 352 s. ISBN 978-80-8119-042-1.

Personální zabezpečení

Oblast vzdělávání Mediální a komunikační studia jsou na Filozofické fakultě realizována ve všech třech stupních studia. V současnosti díky spolupráci s oblastmi vzdělávání *Sociologie* a *Vědy o umění a kultuře* je obor zajištěn docentem a odbornými asistenty. Oblasti vzdělávání je personálně zabezpečena zaměstnanci s HPP na UP, a to včetně zabezpečení tvůrčí činnosti v uvedených vědních disciplínách. Výjimku představuje realizace bakalářského studijního programu *Žurnalistika* (v jednooborové i dvouoborové formě), který je svou povahou z nezanedbatelné části založen na osvojování si praktických dovedností a kompetencí a znalostí z reálného provozu mediálních organizací. Z těchto důvodů jsou do výuky zapojováni odborníci z praxe (zaměstnanci významných mediálních organizací), u nichž je využívána forma DPP.

Nynější pracovníci oblasti vykazují nadprůměrnou publikační činnost (zejména teorie a dějiny komiksu, sociologie komunikace, dějiny medií). Pro další existenci programu je však nezbytný zisk habilitovaného pracovníka v oboru „mediální studia“. V tomto ohledu je ovšem personální zabezpečení docenty a profesory velmi nízké v celorepublikovém kontextu a bylo by vhodné dosáhnout koordinace celé oborové komunity pro další rozvoj oboru.

Mezinárodní působení

Výuka žurnalistiky je tradičně vázána na český jazyk a domácí mediální prostředí a navzdory dílčí spolupráci se zahraničními odborníky (viz dále), je dominantní část výuky spjata s češtinou a českým prostředím, což studentskou výměnu omezuje – smlouvy jsou především s jazykově blízkými zeměmi (Polsko, Slovensko); v rámci magisterských oborů pak rozvíjíme kontakty zejména v oblasti mediální výchovy (smlouva s Univerzitou v Erfurtu).

V rámci této oblasti vzdělávání mezi léty 2012 a 2017 na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky k výraznému nárůstu počtu bilaterálních smluv uzavřených se zahraničními univerzitami v rámci programu ERASMUS+ (z o na 8).

V současné době nabízí katedra Erasmus pobyty na následujících univerzitách:

- Prešovská univerzita v Prešove (Slovensko);
- Univerzita Erfurt (Německo);
- Univerzita Gdaňsk (Polsko);
- Univerzita Komenského v Bratislavě (Slovensko);

- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre (Slovensko);
- Univerzita v Łódži (Polsko).

V letech 2012–2017 se účastnilo 49 studentů studijních zahraničních pobytů, převažovala mobilita v rámci programu Erasmus. Kredity, které studenti získali v zahraničí, jim byly uznány většinou v kategorii B, tj. jednalo se o takové předměty, které byly v souladu se studijními plány jimi studovaných oborů. Co se přínosů týče, studenti měli díky studijním stážím možnost navštěvovat i další kurzy rozšiřující základní oborové kurikulum jimi studovaných oborů. Z tohoto důvodu lze jejich zahraniční studijní pobyty hodnotit jako velmi přínosné, a to nejen pro rozšíření jazykových kompetencí v cizím jazyce, ale i získáním nových oborových poznatků z předmětů, které nejsou na českých univerzitách vyučovány.

Celkem 13 studentů se účastnilo pracovních stáží, které jim umožnily získat řadu pracovních zkušeností, ale i rozvinout jazykové kompetence, a ve většině případů i komunikační a sociální dovednosti, což bylo přínosné pro jejich další profesní rozvoj. Katedra měla v posledních pěti letech také několik zahraničních studentů v rámci programu Erasmus. Výhodou těchto výměnných programů je, že někteří studenti ze Slovenska se k nám poté následně hlásí do magisterských programů *Mediální studia*, *Kulturální studia*.

Z celkem 8 akademických pracovníků se 4 zúčastnili pedagogické mobility v rámci programu Erasmus. Jednalo se v první řadě o prezentaci výsledků výzkumných záměrů jednotlivých akademických pracovníků v zahraničí, výměnu zkušeností s výukou podobných předmětů a sdílení vlastních výsledků s kolegy ze zahraničí.

Členové katedry se také pravidelně účastní zahraničních výzkumných i přednáškových pobytů; za všechny lze jmenovat výzkumné i přednáškové pobyty na univerzitě Sapienza v Římě (Facolta di Lettere e Filosofia, Dipartimento di Studi Europei, Americani e Interculturali); badatelský pobyt na univerzitě v Lancasteru (Katedra anglistiky a lingvistiky), výzkumný pobyt v Sémiotickém centru při Technické univerzitě v Berlíně a přednáškový pobyt na univerzitě v Benátkách (Dipartimento di Studi Linguistici e Culturali Comparati, Università Ca'Foscari). Členové katedry se také pravidelně účastní významných zahraničních konferencí, které zároveň využívají k navazování či prohlubování vědecké spolupráce.

Další mezinárodní působení

Ve sledovaném období proběhla na katedře řada přednášek významných zahraničních odborníků určených studentům všech stupňů studia. Za všechny lze jmenovat přednášky prof. Petera Burkeho (Emmanuel College University of Cambridge) na téma *A Case of Cultural Hybridity: The European Renaissance*; a přednáška *A short History of Interdisciplinarity*; prof. Denise McQuaila (Amsterdam School of Communication Research; University of Amsterdam) na téma *Contradictions of the Journalistic Role and the Current Crisis of the Media* a *Changing Paradigms for Communication Research and Theory* a další. Za posledních pět let přednášelo na katedře 17 zahraničních odborníků.

V roce 2014 prof. Roland Posner (Sémiotické centrum při Technické univerzitě v Berlíně) realizoval během týdne cyklus přednášek na různá témata z oblasti sémiotiky a zkoumání neverbální komunikace: 1. *Humans as Signs*, 2. *The Berlin Lexicon of Everyday Gestures*, 3. *Gestures and Speech Acts*, 4. *What is culture*. Vedl také seminář studentů doktorského studia, ve kterém se zabýval současnými problémy kulturní sémiotiky (východiskem pro diskuzi byla přednáška s názvem *The Current Tasks of Cultural semiotics*).

V roce 2014 hostila katedra osmý ročník významné mezinárodní konference *Sexuality* (s názvem: *Sexuality 8: (de)konstrukce – (re)prezentace*). Konferenci spolupořádal Sociologický ústav AV ČR a Ústav výzkumu sociální komunikace SAV v Bratislavě. Vedle dvou key note speakerů konference: Jamese Messerschmidta z University of Southern Maine, USA (plenární přednáška s názvem: *Constructing gender through sexuality: The Case of Hegemonic Masculinities*) a Janet McCabe z Birkbeck University London (plenární přednáška na téma *So Maybe, I Judged You ... Just A Little Bit: Samantha Jones/Kim Cattrall, Judging Sexuality and the Ageing Female*) se zúčastnili odborníci z ČR, SR a dalších zemí, také Ph.D. studující a další hosté.

V roce 2016 se na katedře konalo mezinárodní kolokvium *Kultura – média – komunikace*, které hostilo významné zahraniční hosty: prof. Rolanda Posnera z Technické univerzity v Berlíně (plenární přednáška: *Ecological Aspects of Nonverbal Behavior with Special Reference to the Palm Up Open Hand Gesture*), dr. Moniku Kopytowskou z Univerzity v Łódži (plenární přednáška: *Proximizing the Other: Radical discourses online*), dr. Jean Retzinger z University of California, Berkeley (plenární přednáška: *Layers of the Onion: Food, Bodies, and the Body*

Politic in Popular Culture), a dr. Ulrike Lynn z Technické univerzity v Chemnitz (plenární přednáška *Gesture Dictionaries as a Tool for Comparative Research into Gesture Development*).

V LS 2017 se katedra ve spolupráci s organizací Transitions Online zapojila do projektu *Debunking Disinformation: A Training Program for Czech Journalism Students* (Vyvracení mýtů a dezinformací: Tréninkový program pro české studenty žurnalistiky). Katedra se na tomto kurzu podílela jak účastí vlastních studentů, tak aktivní spoluorganizací. V letním semestru 2017 hostila některé přednášky a vícedenní workshopy zahraničních lektorů, např. přednášku Alastaira Reida *Fake News and Propaganda. Short and long term strategy for finding false news*.

V současné době doc. Peter Valček spolupracuje s dr. Irinou Gerčík z Institutu slovanských literatur v Moskvě. Společně připravují monografii o mediálním obrazu geopolitiky 21. století z hlediska interakce kultur v euroamerickém prostoru. Předpokládané dokončení je na jaře příštího roku (2018).

Byla navázána spolupráce se School of Communication and Multimedia Studies na Florida Atlantic University (FAU).

Strategie dalšího rozvoje

Katedra bude usilovat o rozvoj mezinárodní spolupráce především v oblastech, ve kterých se prokazuje jako silná: mediální gramotnost/socializace/pedagogika, analýza diskursu zpravodajství, mediální reprezentace menšin, teorie neverbální komunikace a studia komiksu.

Ze zahraniční spolupráce lze zmínit následující projekty a aktivity členů katedry:

- Rozvíjena bude spolupráce s *JFF – Institut für Medienpädagogik* (Mnichov, Německo) a *Pedagogische Hochschule Ludwigsburg*, konkrétně s prof. Dr. Anjou Hartung-Griemberg na podání grantu (březen 2018) na podání bilaterálních projektů GAČR/DFG Česko-Německo. Téma bude nová média v rodinách s malými dětmi. Oba projekty rozvíjejí výzkumy Mgr. Slobody, které vyšly knižně (*Mediální výchova v rodině*, 2013, Univerzita Palackého) či byly součástí IGA projektu (*Děti, rodiče a nová média*).
- Katedra bude i nadále usilovat o rozvoj a prohloubení spolupráce s dr. Ulrike Lynn (Technische Universität Chemnitz, Německo) a prof. Rolandem Posnerem (Technische Universität Berlin, Německo).
- Katedra bude usilovat o rozvíjení dosavadní spolupráce s Institutem anglistiky (Katedra pragmatiky) Univerzity v Łódži (dr. Monika Kopytowska). V dubnu

letošního roku byl podán projekt (GAČR) ve spolupráci s jihočeskou univerzitou, který navazuje na evropský projekt C.O.N.T.A.C.T.⁷⁴, do něhož bylo zapojeno i pracoviště v Łódži.

- Byla navázána spolupráce s Dipartimento di Studi Linguistici e Culturali Comparati, Università Ca'Foscari (Benátky), na jejímž základě je připravována (v tisku) publikace "La memoria a fumetti. Studi sul fumetto, la storia e la memoria", (kapitola v monografii: Foret, M.: „La costruzione della memoria collettiva della seconda guerra mondiale nel fumetto ceco degli anni '70 e '80 del XX secolo").
- Byl navázán kontakt a aktuálně probíhá příprava dohody o další spolupráci v rámci přidruženého Centra pro studium komiksu (FF UP v Olomouci) s Laboratorio per lo studio letterario del Fumetto, vedené profesorem Alessandrem Scarsellou, na Università Ca'Foscari (Benátky).
- Byla navázána spolupráce s badateli z USA, José Alanizem (Department of Comparative Literature, University of Washington, Seattle), předsedou The International Comic Arts Forum, a Marthou Kuhlman (Department of English and Cultural Studies, Bryant University, Smithfield), členkou předsednictva The Comics Studies Society, oba představují klíčové osoby v oblasti akademických comics studies. V současné době probíhá příprava společného projektu, publikace s pracovním názvem „Comics of the Other Europe: Intersections and Reflections“. Budeme usilovat o rozvoj kontaktů a spolupráce.

Vzhledem k poptávce ze strany zahraničních studentů plánuje katedra realizovat kurz v angličtině *Media, culture and society*. Kurz bude nabízen pro studenty bakalářského a magisterského studia. V případě zájmu katedra hodlá v budoucnu poskytovat více cizojazyčných kurzů.

Protože řada studentů doktorského studia se specializuje na konkrétní problémy a specifické subdisciplíny kulturních a mediálních studií, je snahou je vysílat do zahraničí na studijní i krátkodobé výzkumné pobyty. V budoucnu by měla být větší pozornost zaměřena na síťování v oblasti magisterských oborů – mediálních a kulturních studií.

⁷⁴ podrobnosti viz <http://reportinghate.eu/eunion/about-c-o-n-t-a-c-t-and-hate-crime>

Spolupráce s praxí

V rámci praktické výuky na oblasti vzdělávání *Mediální a komunikační studia* studenti spolupracují s kulturními organizacemi, jako je Český rozhlas a regionální rozhlasové stanice, deníky apod. Studenti se zúčastňují zahraničních stáží, např. Rada Evropy.